

Status for Sprogporten 2008-2010

Integration og læring for små og store

Februar 2011
Københavns Biblioteker

<u>Indledning</u>	3
<u>Formål</u>	3
<u>Samlet status for hele projektperioden</u>	3
<u>Sprogporten: demografi og geografi</u>	4
<u>Sprogportens aktiviteter 2008-2010</u>	5
<u>Besøg: Fra fødsel til fireårs alderen</u>	5
<u>Skolebesøg: Fra børnehaveklasse til 3. klasse</u>	6
<u>Sprogportens kulturelle arrangementer</u>	8
<u>Aktiviteter på bibliotekerne og særlige arrangementer</u>	8
<u>Sprogportens effekt: kvantitative og kvalitative data 2008-2010</u>	8
<u>Kvantitative indikatorer for effekten af Sprogporten</u>	9
<u><i>Antal besøg på bibliotekerne</i></u>	9
<u><i>Antal deltagere til lektiehjælp</i></u>	9
<u><i>Antal udlån</i></u>	10
<u>Kvalitative indikatorer for effekten af Sprogporten</u>	11
<u><i>Brug af biblioteket</i></u>	11
<u><i>Sammenfatning af kvalitative interviews</i></u>	11

Indledning

Projektet Sprogporten er afsluttet med udgangen af 2010. Projektet udspringer af de to projekter *Sprogporten* og *Penalhus er andet end blyanter*, der startede i 2004 på Nørrebro Bibliotek. Med budgetaftalen for 2008 fik Københavns Biblioteker mulighed for at fortsætte og udvide Sprogporten på flere biblioteker i perioden 2008-2010. Der er tidligere lavet en status over projektets resultater i 2008-2009. Nærværende status giver et samlet overblik over hele projektperioden, hvor formål, baggrund samt såvel de kvantitative som de kvalitative effekter, projektet har opnået gennem den samlede projektperiode, vil blive fremlagt. I forbindelse med afslutningen af projektet er der blevet udarbejdet en film, der kan ses på <http://bibliotek.kk.dk/biblioteker/blog/succes-projekt-sprogporten#>.

Formål

Formålet med Sprogporten har været gennem opsøgende arbejde i udvalgte boligområder at støtte børns sproglige udvikling og gøre brugen af bibliotekerne til en naturlig del af familiernes hverdag. Biblioteket som institution kan tilbyde rådgivning og vejledning af borgerne i forhold til at erhverve kulturel og samfundsmæssig indsigt og støtte i forbindelse med sprogstimulering. Gennem det opsøgende arbejde i Sprogporten har det været målet at sikre, at også ikke biblioteksvante borgere tilbydes denne mulighed. Over for de børn og familier, som har et særligt behov for støtte og vejledning i forhold til sprogstimulering, kulturel viden og generel samfundsmæssig indsigt er det vigtigt med en tidlig indsats.

Erfaringer viser, at en personlig kontakt er af afgørende betydning, når nye brugergrupper skal bydes velkommen på biblioteket og i samfundet generelt. Derfor har besøg i hjemmet, på biblioteket og i skolen været omdrejningspunkt for projektet. Derudover er der i forbindelse med Sprogporten blevet arrangeret kulturelle arrangementer for både børn og forældre.

Biblioteket supplerer derved den traditionelle formidling og borgerkontakt ved at skabe kontakt til nye brugergrupper uden for bibliotekets traditionelle rammer.

Samlet status for hele projektperioden

Gennem Sprogporten har i alt cirka 2100 børn i førskolealderen og deres forældre mødt bibliotekerne via hjemmebesøg eller arrangementer på bibliotekerne, mens cirka 7800 børn i skolealderen og deres forældre har mødt bibliotekerne via Sprogportens aktiviteter rettet mod skolerne, og cirka 3700 børn i skolealderen og deres forældre har deltaget i kulturelle udflugter med bibliotekerne.

Fra borgerne i de berørte områder er der en generel interesse for dette møde med biblioteket, hvilket afspejles i, at kun 28 familier ud af 2072 direkte har afvist at få besøg fra biblioteket. Familierne har typisk givet udtryk for, at årsagen hertil er, at de ikke havde behov for besøget, da de i forvejen var hyppige og vante brugere af deres lokalbibliotek. Lokalbibliotekerne kan desuden konstatere et bedre kendskab til borgerne og en større forankring i lokalområdet som konsekvens af de mange besøg i hjemmene i lokalområdet. Særligt i de mindre boligområder har borgere internt fortalt hinanden om Sprogporten og dermed deres besøg fra biblioteket. Via hjemmebesøgene har biblioteket fået

mulighed for at skabe dialog i en anden form end den, der traditionelt foregår med brugerne på biblioteket. Den tætte dialog, som Sprogporten og dermed bibliotekerne opnår med borgere i lokalområdet, kvalificerer bibliotekernes arbejde i forhold til at være opmærksomme på og målrette bibliotekernes tilbud til borgernes behov og ønsker.

Projektet kan på baggrund af kvalitative interviews og statistiske data konstatere, at der som følge af besøg og kulturelle arrangementer og aktiviteter er sket en øget brug af bibliotekernes tilbud. Bibliotekerne oplever et stigende besøgstal som følge af, at der kommer nye brugere, og flere bruger biblioteket mere. Samlet er der sket en stigning i besøgstallet på cirka 16 pct.. Denne stigning kan ikke alene tilskrives Sprogporten, men Sprogporten må formodes at være en medvirkende faktor. Ligeledes er der sket en stigning på cirka 85 pct. i brugen af lektiehjælpstilbuddene på bibliotekerne, hvor Sprogporten ligeledes må formodes at være en medvirkende faktor. Bibliotekerne har ikke oplevet en stigning i det fysiske udlånstal som konsekvens af Sprogporten, idet det er faldet med cirka 10 pct. Der er dog flere faktorer, der påvirker udlånstallet. En af de væsentligste faktorer er en stigende tendens til elektronisk udlån af materialer fremfor fysisk udlån. Der er således en generel tendens til et faldende udlånstal på bibliotekerne¹.

Det kan konstateres, at der i den periode, hvor bibliotekerne via Sprogporten har lavet opsøgende arbejde, er sket et øget kendskab til og en øget brug af bibliotekerne. Via dette øgede kendskab til bibliotekernes tilbud øges borgerens mulighed for udvikling af ressourcer og kompetencer, herunder deltagelse i kulturelle og sociale aktiviteter.

Sprogporten: demografi og geografi

Indsatsen under Sprogporten er sket på de syv biblioteker Nørrebro bibliotek, Tingbjerg bibliotek, Solvang bibliotek, Sundby bibliotek, Sydhavnen bibliotek, Lærkevej bibliotek og Blågårdens bibliotek. De fire første biblioteker har gennemført besøg både i førskolealderen og skolealderen, hvorimod de sidste tre biblioteker udelukkende har gennemført besøg i skolealderen. Bibliotekerne samarbejder med og gennemfører besøg i følgende skoler og boligområder:

Bydel	Bibliotek	Skoler	Boligområder hvor der gennemføres hjemmebesøg
Brønshøj-Husum	Tingbjerg	Tingbjerg	Utterslevhuse Tingbjerg
Amager Øst	Sundby	Amager Fælled Skole Sønderbro Skole Lergravsparkens Skole	Dalslandsgade Støberigården Telemarksgade Abildgården Geislersgade Serbiensgade Holmbladsgade

¹ I perioden 2000 til 2009 er folkebibliotekernes udlån faldet med 22 % (...). Antallet af download steg med 109 % fra 2008-2009. Danskerne har f.eks. downloaded musik gratis via bibliotekerne mere 5,7 mio. gange i 2009. (<http://www.bibliotekogmedier.dk/presse/temaer/udlaan/>)

Amager Vest	Solvang	Dyvekeskolen Peder Lykke Skolen Højdevangens Skole	Remisevænget Vest Remisevænget Øst Remisevænget Nord Dyvekevænget Hørgården Kongelundsvej Høstgildevvej
Nørrebro	Nørrebro og Blågården	Nørrebro Lilleskole Dia Privat Skole Rådmandsgade Skole Guldberg Skole Nørrebro Park skole Hillerødgades skole Iqra Privat Skole	Aldersrogade Lundtoftegade Lundtoftegården og Hyltebro Mjølnerparken
Bispebjerg	Lærkevej	Iqbal International School Al-Hilal Skolen Al Quds Skole Al-Huda Skolen	-
Vesterbro/Kgs. Enghave	Sydhavnen	Bavnehøj Skole Ellebjerg Skole	-

De boligområder, hvor der gennemføres hjemmebesøg dækker fem ud af de ti områder, der er udpeget som ghettoområder i regeringens rapport "Ghettoen tilbage til samfundet" fra oktober 2010.

Sprogportens aktiviteter 2008-2010

Besøg: Fra fødsel til fireårs alderen

Projektet er bygget op omkring en række besøg på henholdsvis biblioteket, i hjemmet og på skolen, hvor barnet modtager en boggave, og der sættes fokus på sprogstimulering og bibliotekets tilbud. Første besøg finder sted efter barnets fødsel, hvor biblioteket ønsker familien tillykke med den lille ny. Dette besøg følges op af en invitation til et besøg på biblioteket, når barnet er ca. 10 måneder. Omkring barnets toårs fødselsdag besøger biblioteket atter familien.

Ved det fjerde og sidste møde, som finder sted, når barnet er omkring fire år, modtager barnet Halfdan Rasmussens ABC, og forældrene har lejlighed til at stille yderligere spørgsmål til sprogstimulering af barnet. Dette møde foregår enten som et større arrangement på biblioteket eller i hjemmet. Nogle biblioteker har i projektperioden skabt effektfulde erfaringer med at invitere familier med børn i denne aldersgruppe til et fælles fødselsdagsarrangement på biblioteket. Hvis familien ikke møder op til arrangementet, tilbydes familien besøg i hjemmet af biblioteket, således at der skabes kontakt til alle de involverede børn og familier.

Ved alle besøg og arrangementer tilbyder projektmedarbejderne råd og vejledning omkring sprogstimulering og begrebsforståelse. Derudover er et centralt aspekt ved disse besøg at gøre familierne opmærksomme på de tilbud og muligheder, der findes på biblioteket. Det være sig IT-

undervisning, litterære og kulturelle arrangementer og oplevelser, læringscentre for voksne og lektiecaféer for børn og unge samt litteratur og medier på forskellige sprog mv.

Sprogportmedarbejderen fortæller om besøg hos Mohammed, 4 år

Det er tydeligt, at hele familien har glædet sig til mit besøg. Vi hører lidt af Halvdans ABC, og jeg får også en film at se fra, da Mohammed var lille og dansede bollywooddans. Jeg fortæller om Sprogporten og om biblioteks tilbud. Mor er meget interesseret i dansklærings-materialer, bøger og film på arabisk og lette bøger på dansk, hun kan læse sammen med sin yngste søn. Jeg viser mor og storesøster, hvordan man kan bestille via hjemmesiden. Storebror på ni læser ikke så meget som sin storesøster – måske fordi han har lånt alt for svære bøger. Da han kommer på biblioteket næste gang, hjælper jeg ham med at finde en læselet fodboldserie. Mor kommer efterfølgende til åbent hus i bibliotekets Læringscenter. Hun er gået i gang med at lære dansk som selvstudie via de materialer, jeg har bestilt for hende på dansk/arabisk.

Hjemmebesøgene udføres af de fire biblioteker Solvang, Sundby, Tingbjerg og Nørrebro. Af tabellen nedenfor fremgår det, hvor mange familier der har fået besøg af biblioteket eller deltaget i arrangementer på bibliotekerne i henholdsvis 2008, 2009 og 2010. I alt er der gennemført 2072 hjemmebesøg eller arrangementer på biblioteket for børn i førskolealderen samt deres forældre.

Tabel 2: Antal besøg i førskolealderen i perioden august 2008 - september 2010

Bibliotek	Nyfødte			10 mdr.			2 år			4 år			I alt
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	
Nørrebro	26	42	56	18	34	65	39	51	67	37	36	83	554
Solvang	12	39	35	5	30	31	27	36	40	22	59	56	392
Sundby	17	19	31	18	18	19	18	51	34	19	50	49	343
Tingbjerg	26	83	52	0	238	65	30	74	41	0	127	47	783
Besøg i alt	81	183	174	41	320	180	114	212	182	78	272	235	2072
Ønskede ikke besøg	1	1	3				6	2	3	8		4	28

Noter:

- I 2008 er der gennemført besøg fra august-december

- Tingbjerg har i stedet for hjemmebesøg ved 10. mdr. og 4 år inviteret forældrene til et arrangement på biblioteket

- Da projektet sluttede med udgangen af 2010, er der som udgangspunkt kun indsamlet tal for 1.-3. kvartal. Dog er der medtaget tal for hjemmebesøg i fjerde kvartal for ét af de fire biblioteker.

Skolebesøg: Fra børnehaveklasse til 3. klasse

Første besøg i skolen finder sted ved skolestart. Ved dette besøg får hvert barn et penalhus med farveblyanter og bogen *Farver og Former*. Der er skabt gode erfaringer med at samarbejde med det lokale børnekulturhus, der ved besøg i børnehaveklasserne har suppleret sprogportmedarbejderen med fortællerarrangement. Ved det første forældremøde i børnehaveklassen deltager biblioteket og fortæller om bibliotekernes tilbud som f.eks. lektiehjælp til børn og voksne, foredrag og materialer. Når børnene starter i 3. klasse, er biblioteket igen med til et forældremøde. Denne gang får forældrene *Politikens Lille Danske Skoleordbog* med hjem. Formålet er at styrke arbejdet omkring sprogstimulering.

Skolebesøgene udføres på alle syv biblioteker. Af tabellen nedenfor ses, hvor mange elever og

forældre, der har deltaget, når bibliotekerne har været på besøg på de enkelte skoler. I alt har bibliotekerne været i kontakt med 7759 skolebørn og forældre i perioden august 2008 til udgangen af 2010. Heraf har 3257 børnehaveklassebørn mødt bibliotekerne på besøg på skolerne, mens 1894 forældre til børnehaveklassebørn har mødt bibliotekerne på forældremøder. 1395 forældre til børn i 3. klasse har mødt bibliotekerne på forældremøder i skolerne, mens 1213 forældre, der ikke har deltaget i forældremøderne, har modtaget ordbøger fra bibliotekerne enten via lærerne eller besøg på biblioteket.

Tabel 4. Antal elever og forældre der har deltaget på bibliotekernes besøg på skolerne i perioden august 2008- december 2010

Biblioteker	Antal børnehaveklassebørn ved bibliotekernes besøg på skolerne			Antal fremmødte forældre ved forældremøder i børnehaveklasse			Antal fremmødte forældre ved forældremøderne 3.klasser			Antal yderligere udleverede ordbøger 2)			I alt
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	
Nørrebro	409	363	355	300	149	328	191	102	191	41	67	57	2553
Solvang	207	188	166	112	0	31	175	197	0	24	0	180	1280
Sundby	225	235	224	160	211	172	69	89	92	78	71	66	1692
Tingbjerg	63	63	63	40	44	0	29	0	12	27	69	51	461
Blågården	65	72	72	65	50	25	8	55	37	53	17	70	589
Sydhavnen 1)	114	104	0	77	0	0	29	25	0	165	41	0	555
Lærkevej	76	95	98	30	59	41	32	25	37	28	65	43	629
I alt	1159	1120	978	784	513	597	533	493	369	416	330	467	7759

Noter:

1) Sydhavnen deltager ikke på forældremøder på skolerne for børnehaveklasser, men inviterer i stedet eleverne på besøg på biblioteket. Sydhavnen har ikke gennemført skolebesøg i efteråret 2010, men gennemfører i stedet besøgene i foråret 2011.

2) Der udleveres ordbøger til de forældre, der ikke deltager på møderne via lærerne eller besøg på biblioteket.

Sprogportmedarbejderen fortæller om fødselsdagsfest på biblioteket

Fødselsdagsfesterne fungerer som et forum, hvor børnefamilier mødes og er fælles om en oplevelse på biblioteket. Fødselsdagsfesterne skaber netværk mellem familier, som ikke i forvejen kender hinanden, ligesom familier, der allerede kender hinanden, benytter fødselsdagsfesterne som en anledning til at mødes. Ved festerne er der en café-agtig stemning, en afslappet atmosfære, og der er tid til socialt samvær, så familierne let kommer i snak med hinanden. Ofte afsluttes dagen med, at familierne udveksler håndtryk og knus og laver aftaler om at mødes privat.

Sprogportens

Som et sidste led i Sprogporten inviterer bibliotekerne i løbet af skoleåret de berørte børnehaveklasser og 3. klasser til et kulturelt arrangement i form af en teatertur eller en udflugt til Frilandsmuseet. Børnenes familier inviteres med på turen. Klasserne deltager med deres lærere, mens Sprogportmedarbejderne fungerer som værter. Som værter står medarbejderne for invitation, tilmeldinger og den praktiske planlægning, ligesom de ved afholdelsen af de kulturelle arrangementer står for at guide børn og forældre rundt. Formålet med disse arrangementer har været at synliggøre diverse kulturelle tilbud overfor grupper af borgere, der sjældent benytter disse tilbud. I alt har 3674 børn og forældre deltaget i de kulturelle arrangementer med Sprogporten i 2008-2010.

Sprogportmedarbejderen fortæller om teatertur for børn og voksne

Dagen startede med børneforestillingen, Den tårnhøje hund. Forestillingen fulgtes op af børnenes egne teaterimprovisationer på teatrets store scene under ledelse af to af teatrets skuespillere. Forestillingens mimeagtige spil med børnenes forventninger gav rig anledning og plads til børnenes spontane udbrud og kommunikation med den lidt ubehjælpelige hovedfigur. Stykket spillede aktivt med børnenes forventninger til kendte hverdagssammenhænge og med sprogets pudsigheder og talemåder.

Både børn og voksne morede sig over forestillingen og over samspillet med stykkets figurer, manden og hunden, og mindst lige så meget over børnenes (og en enkelt modig forælders) egne udfoldelser på den store scene. Afslutningsvis opfordredes alle børn og voksne til at gå hjem og fortælle historier på teatermanér.

Aktiviteter på bibliotekerne og særlige arrangementer

Ud over hjemme- og skolebesøg udgør udvikling og opkvalificering af bibliotekernes tilbud til etniske minoritetsborgere en væsentlig del af Sprogporten. Der skal være relevante tilbud, der tiltrækker og fastholder nye brugere på biblioteket. Arbejdet hermed er især blevet udført af bibliotekernes integrationsmedarbejdere, der har været ansat i perioden 2008-2010 med tilskud fra den tværgående integrationspulje. Dokumentationen af integrationsmedarbejdernes aktiviteter indgår ikke her, men i evalueringen efter kriterierne for den tværgående integrationspulje. Det er dog vigtigt at understrege, at Sprogporten og indsatsen under ansættelse af integrationsmedarbejdere på bibliotekerne har suppleret hinanden, ligesom medarbejderne har arbejdet tæt sammen på de enkelte biblioteker. Nogle af de væsentligste aktiviteter, der har fundet sted på bibliotekerne, er udvidelse af bibliotekernes lektiehjælp, etablering af lærings- og medborgercentre, afholdelse af arrangementer som f. eks. fælles avislæsning og job- og uddannelsesvejledning.

Sprogportens effekt: kvantitative og kvalitative data 2008-2010

I det følgende vil der blive redegjort for effekten af projektet. Effekten vil henholdsvis blive dokumenteret ved en række kvalitative interviews med besøgte familier og en række kvantitative indikatorer som udlånstal, besøgstal og antal deltagere til lektiehjælp på de involverede biblioteker.

Kvantitative indikatorer for effekten af Sprogporten

Antal besøg på bibliotekerne

Den første kvantitative indikator er bibliotekernes besøgstal, hvor målet er, at bibliotekerne oplever et stigende besøgstal som følge af, at der kommer nye brugere, og flere bruger biblioteket mere. Figuren viser besøgstallene for de syv biblioteker fra 2007-2010. Målet er et stigende besøgstal med tal fra 2007 som baseline.

Besøgstal på bibliotekerne 2007-2010

Bibliotek/Periode	2007	2008	2009	2010
Nørrebro	232.167	240.242	259.810	272.096
Sydhavnen	91.569	83.069	85.925	87.465
Sundby	277.102	288.958	294.988	305.118
Sølvang	111.862	107.922	115.930	116.339
Tingbjerg	57.012	51.791	63.851	50.773
Ørnevej	132.535	124.772	145.286	196.680
Blågården	209.532	249.401	253.537	262.679
I alt	1.113.786	1.148.163	1.221.336	1.291.150

Samlet er der sket en stigning i besøgstallene på cirka 170.000, hvilket svarer til cirka 16 pct. Det stigende besøgstal kan dog ikke nødvendigvis alene tilskrives Sprogporten. Dels omfatter Sprogporten kun en del af områdets beboere, dels har bibliotekerne en række andre formidlingstiltag med det formål at øge brugen af bibliotekernes tilbud.

Antal deltagere til lektiehjælp

Den anden indikator er besøgstallene til lektiehjælp, hvor målet er et stigende besøgstal. Med undtagelse af Sydhavnen og Blågårdens Bibliotek er der i hele projektperioden blevet tilbudt lektiehjælp på alle biblioteker, der har været med i Sprogporten. Lektiehjælpen tilbydes minimum en gang om ugen af frivillige fra Dansk Flygtningehjælp eller Red Barnet Ungdom. Lektiehjælpen er de fleste steder startet i løbet af 2007, hvorfor der først er tal fra 2008. Både Sydhavnen og Blågårdens Bibliotek har forsøgt at etablere lektiehjælp, men der har ikke været interesse for det, hvilket formentlig skyldes, at der allerede er tilbud om lektiehjælp på den nærliggende skole og kulturhus. Dog har Sydhavnen Bibliotek igen opstartet lektiehjælp fra efteråret 2010.

Tabel 5: Besøgstal for lektiehjælp 2008 -2010

Bibliotek / Periode	2008	2009	2010
	I alt	I alt	I alt
Nørrebro	1.854	2365	5091
Solvang	600	592	727
Sundby	1.091	1629	2246
Tingbjerg *)	430	395	226
Lærkevej	934	664	800
I alt	4.909	5646	9090

*) Det faldende besøgstal i lektiecafeen på Tingbjerg Bibliotek skal ses i sammenhæng med, at der er startet Heldagsskole i Tingbjerg.

Samlet er der sket en stigning på 4181 besøgende til lektiehjælp, hvilket svarer til en stigning på cirka 85 pct. Der har været en særlig stor stigning på Sundby og Nørrebro Bibliotek, der begge har læringscenter og tilbyder lektiehjælp fire gange om ugen. Det stigende antal deltagere til lektiehjælp kan i lighed med det stigende besøgstal ikke nødvendigvis alene tilskrives Sprogporten. Dels må det formodes, at flere bliver bekendte med tilbuddet i løbet af indsatsens levetid, dels har flere biblioteker i løbet af projektperioden udvidet tilbuddet til flere dage om ugen. I de interviews, der er gennemført med de besøgte familier, bliver lektiehjælp dog nævnt som et af de tilbud på bibliotekerne, familierne har fået bedre kendskab til efter besøget. Samtidig opleves der at være efterspørgsel efter netop dette tilbud, hvorfor det har været vigtigt for sprogportmedarbejderne at formidle på både hjemme- og skolebesøgene.

Antal udlån

Den tredje indikator er antal udlån, hvor målet er, at Sprogporten skaber et øget udlånstal.

Udlånstal 2007-2010

Bibliotek / år	2007	2008	2009	2010
Nørrebro	310.569	324.587	324.693	324.665
Sydhavnen	126.261	127.810	127.247	119.584
Sundby	324.125	315.813	312.911	296.226
Solvang	114.985	103.838	94.274	89.029
Tingbjerg	34.404	32.147	29.779	24.261
Ørnevej	389.181	343.029	280.798	195.124
Blågården	103.280	102.250	102.496	228.859
I alt	1.402.805	1.349.474	1.272.198	1.277.748

Samlet er det sket et fald i udlånstallet på cirka 125.000 udlån, hvilket svarer til cirka 10 pct. Faldet skal dog ses i sammenhæng med et generelt svagt faldende udlånstal af fysiske materialer, der erstattes af elektroniske udlån i form af netlydbøger, netmusik og forskellige former for digitale databaser mv. Det kan derfor diskuteres, hvorvidt udlånet af fysiske materialer er en velegnet

indikator til måling af Sprogportens effekter. Tallene er alligevel medtaget her for at vise udviklingen for de deltagende biblioteker. Eksempelvis er der i modsætning til den generelle udvikling sket en stigning i udlån i 2010 sammenlignet med 2007 på både Nørrebro og Blågårdens Bibliotek.

Kvalitative indikatorer for effekten af Sprogporten

Der er gennemført kvalitative interviews som en stikprøve til effektmåling hos familier, hvor sprogportmedarbejderen har været mere end en enkelt gang. Der er gennemført 33 interviews fordelt på de fire biblioteker, der har gennemført hjemmebesøg i projektperioden. Der er altså tale om et forholdsvist begrænset antal interviews, hvilket gør, at man skal være forsigtig med at tillægge resultaterne egentlig statistisk værdi. Alligevel vil resultaterne blive omtalt i procent, da det giver et forholdsmæssigt overblik. Som stikprøve har svarene trods dette forbehold stor værdi, idet de er meget håndgribelige udsagn fra de familier, som bibliotekerne gennem Sprogporten har haft kontakt med. Spørgsmålene i de gennemførte interviews har i indhold primært været møntet på at måle effekten af hjemmebesøgene i forhold til familiernes brug af biblioteket og dets tilbud.

Brug af biblioteket

På baggrund af de kvalitative interviews har 75 pct. af de interviewede familier svaret, at de har besøgt biblioteket efter deres første hjemmebesøg. 12 pct. har svaret, at de bruger biblioteket "meget mere", "mere" eller "lidt mere" på baggrund af kontakten med Sprogporten, mens størstedelen – 26 pct. – har svaret, at hyppigheden af deres biblioteksbesøg er "uændret", og 3 pct. at de bruger biblioteket "mindre" end før besøget. I tolkningen af disse tal er det relevant at se på de adspurgtes øvrige bemærkninger samt deres generelle livssituation. Flere af de adspurgte svarer, at de i deres nuværende situation ikke har meget tid og overskud til at gå på biblioteket pga. en presset hverdag med et til flere børn, hvoraf mange er i førskolealderen, madlavning mv. samt arbejde eller uddannelse. Generelle livsvilkår spiller således naturligvis ind på brugen af biblioteket. Det bemærkes, at der er en lidt større hyppighed af børn, der kommer "en gang imellem" – 42 pct. – end af voksne, der kommer "en gang imellem" – 36 pct. Lige mange børn og voksne har svaret, at de kommer "ofte" – begge 27 pct.

Generelt benyttes biblioteket til at låne både børne- og voksenbøger, film, musik, fag- og skønlitteratur. 30 pct. benytter "andre tilbud" end udlån af materialer. Eksempelvis nævnes lektiehjælpen flere gange, og læringscenteret nogle få gange. Mange benytter sig af bibliotekets pc, og flere fremhæver de kulturelle børnearrangementer. Derudover nævner flere, at de kommer for at lege og for at lære børnene at bruge biblioteket.

Man kan af besvarelserne uddrage, at 12 pct. benytter andre tilbud på biblioteket, end de gjorde tidligere. Dette kan tolkes som et resultat af besøget fra Sprogportmedarbejderne, der har givet et bedre kendskab til bibliotekets tilbud. De tilbud, der er opnået kendskab til via sprogportmedarbejderen og som benyttes efter besøget, er blandt andet lektiehjælp, brug af pc og internet, deltagelse i arrangementer samt brug af materialer på andre sprog end dansk.

Sammenfatning af kvalitative interviews

Generelt kan man ud fra de kvalitative interviews konkludere følgende om projekt Sprogportens resultater og erfaringer.

Projektet har opnået en markant stigning i aktive brugere af det lokale bibliotek og en påvirkning af den eksisterende brugergruppe til at komme oftere og benytte flere tilbud på biblioteket end tidligere. Når biblioteksbesøgene alligevel har sin begrænsning til for størstedelen at være "en gang imellem", begrundes det som regel i en aktuel stram hverdagsituation. Dette forhold taler for, at bibliotekets opsøgende arbejde har endnu større værdi, idet besøget øger familiens kontakt – eller bliver den eneste kontakt – til biblioteksinstitutionen og de tilbud, der findes dér. Dette i en periode, hvor familien er i en situation, hvor de har behov for og glæde af kontakten men på samme tid er underlagt vilkår, der besværliggør kontakten til biblioteket. Hvis man ser på de tilbud, der benyttes, og hvis man ser på behovet for sproglig stimulering til barnet er der både hos børn og voksne et behov for denne kontakt til biblioteket.

Selve boggaverne til barnet er blevet positivt modtaget og har fungeret som en god indgang til at skabe dialog med familien om sprogstimulering og brug af bibliotekets tilbud. Familieme udtrykker overvejende glæde ved bøger, som det er muligt at relatere til uden kulturelt eller tekstuel baggrundskendskab. Det kan være bøger, der fremstiller konkrete dagligdagsituationer og genstande eller simple historier om en bestemt person. Her fremhæves oftere et barn/menneske som hovedperson end en fiktiv figur (som f.eks. Bamse og Kylling). Der udtrykkes ligeledes et ønske om et bredt repræsenteret verdenssyn i bøgerne (jf. dyr i Danmark og andre lande). Flere er glade for, at de på bibliotekerne kan låne børnebøger på andre sprog end dansk.

Det er ud fra denne undersøgelse ikke muligt at drage konklusioner om direkte sammenhænge mellem brugen af biblioteket i forhold til børnenes sproglige udvikling. Spørgsmålet er meget komplekst, men andre undersøgelser viser en tydelig sammenhæng mellem barnets sprogtiltagelse og graden af, hvor meget der tales i hjemmet, samt hvor meget der tales direkte med barnet. Sprogportens opsøgende arbejde lægger sig op ad denne viden ved at inspirere og give anledning til at tale og læse sammen til glæde for udfoldelse af sproget, hvad enten det er dansk eller et andet modersmål. Dertil kommer effekten af formidlingen af biblioteket som kulturel, videns- og læringsinstitution. Ved at lære at bruge bibliotekets muligheder, at komme der og bruge institutionen åbnes endnu en port til samfundet for barnet og barnets familie.